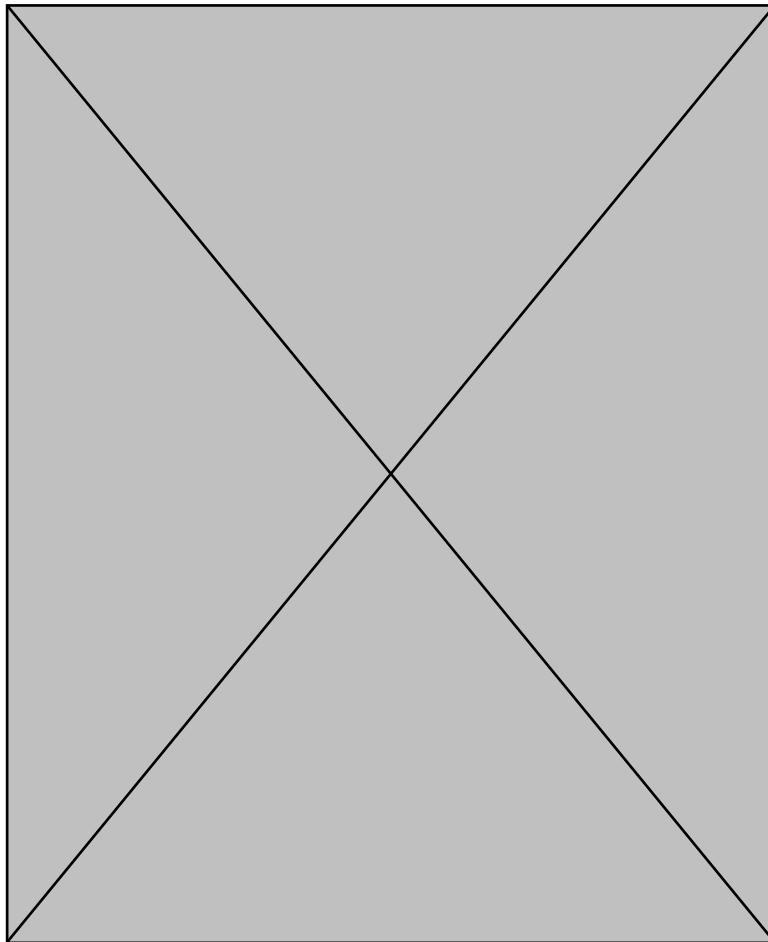

Udsatte børn og unge

Pejlemærke: Flere udsatte børn og unge får en kvalificerende skolegang

Pejlemærke: Flere kriminalitetstruede børn og unge identificeres tidligt

Pejlemærke: Trygheden stiger i København

Udgangspunktet - Fra forsorg til netværk

Før i tiden var børnehjem for forældreløse, forsømte og "forbryderiske" børn store, med mange børn som ofte var anbragt langt væk fra deres forældre, og som skulle opdrages til arbejdsdisciplin og lydighed. Der fandtes enkelte typer af forebyggende foranstaltninger, som havde til formål at holde øje med, at forældrene sørgede for at opdrage og drage omsorg for deres børn, fx henstilling om dagpleje eller beskikkelse af en såkaldt tilsynsværge.

Med bistandsloven fra 1976 samledes ansvaret for myndighedsopgaven og tilbuddene på området til hhv. kommunerne og amtskommunerne. Loven indebar en ny helheds- og nærhedstænkning og en mere individuel tilgang, som banede vejen for en erkendelse og anerkendelse af forældrenes og familiens væsentlige betydning for børnenes trivsel og udvikling – også når barnet er anbragt.

Familiens og netværkets betydning er siden hen blevet stadig mere central i det sociale arbejde med udsatte børn og unge, både lovgivningsmæssigt og i forbindelse med udvikling af konkrete indsatser. I København har særligt projekt "Familien i Centrum" medvirket til et skift i fokus fra problemer og bekymringer til mulighederne for aktivt at involvere familien og netværket i at finde løsninger, som kan imødekomme børnenes særlige behov. Det forebyggende arbejde har ikke længere primært til formål at overvåge og føre tilsyn med forældrene, men at samarbejde med familien om at håndtere problemer og igangsætte en positiv udvikling.

Samme tendens gør sig gældende på anbringelsesområdet, hvor flere undersøgelser har vist, at familie- og særligt netværkspleje er en god anbringelsesform i forhold til stabilitet i anbringelsen og de anbragtes trivsel. Hvor "mormor" tidligere ofte blev anset som en tvivlsom omsorgsperson – hvorfor skulle det gå godt at anbringe et udsat barn hos mormor, når det var gået galt med mor? – lægges der i dag større vægt på ressourcerne i netværket og den unikke støtte, som et barn kan modtage i sin familie eller netværk.

Socialforvaltningen vil gerne øge brugen af anbringelser i familielignende rammer generelt og særligt i netværkspleje. Succesfulde netværksanbringelser kræver dog en meget grundig inddragelse og undersøgelse af barnets netværk før anbringelsen og siden hen en tæt opfølgning og støtte til netværksplejefamilien. Netværksanbringelser kræver med andre ord, at sagsbehandlingen prioriteres, hvilket kan være en udfordring i en kontekst af løbende krav om administrative besparelser.

På tilbudssiden er børnehjem i vid udstrækning blevet afløst af mere specialiserede døgninstitutioner, og tendensen går i retning af kortere og mere intensive døgnophold rettet mod at få barnet eller den unge tilbage i familien/familielignende rammer og normalsystemets institutioner. Der tages bl.a. evidensbaserede metoder i brug, og her ligger store muligheder for udvikling i indsatspaletten i de kommende år. Samtidig er der med tiden kommet flere forebyggende foranstaltninger, både i antal og type. I København er der bl.a. gennem særligt de sidste 20 år sket en udbygning af de forebyggende og rådgivende indsatser til unge, så kommunen i dag har et specialiseret beredskab i forhold til de fleste af de problematikker, som kendetegner udsatte unge.

På ungeområdet har der i den senere tid været et væsentligt fokus på bander og den utryghed, som de skaber blandt byens borgere. Det er unge over 18 år, der primært er aktive i banderne, mens målet med indsatserne for de yngre målgrupper er at stoppe fødekæden til banderne ved at støtte op om de unges (re)integration i normalsystemerne. En generelt faldende ungdomskriminalitet indikerer, at de mange tilbud målrettet de yngre virker. Men den ældre målgruppe mangler tilbud, så de unge voksne får lettere ved at se alternativer til et liv i kriminalitet. Det er en udfordring, at både rammerne og indholdet i "18+" indsatsen kræver udbygning. Historisk har der – også lovgivningsmæssigt – været mindre fokus på unge mellem 18 og 25 år, og 18+ indsatsen kræver en satsning på rekruttering af medarbejdere og udvikling af metoder og tilbud, som kan rumme de unge og guide dem i retning af positive alternativer til den kriminelle løbebane.

I 2010 er udsatte børn, unge og deres familier i København ofte præget af komplekse problemstillinger, hvor blandt andet uddannelsesmæssige, økonomiske, sociale, sundhedsmæssige og psykologiske faktorer spiller ind. Der kommer flere børn i byen, herunder flere udsatte børn, og der kommer særligt flere børn og unge med psykiske lidelser, som stiller særlige krav til områdets tilbud. Der gøres en stor indsats på området, og tilbuddene udvikles løbende, men undersøgelser – herunder forvaltningens egen baselineundersøgelse – viser, at en del udsatte børn og unge alligevel klarer sig dårligere som voksne end deres jævnaldrende. Blandt andet har 23 pct. af områdets tidligere brugere ikke gennemført 9. klasse, og endnu flere får ikke en ungdomsuddannelse. Der er derfor behov for at sætte særligt fokus på udsatte børn og unges skolegang. Nogle udsatte børn og unge har brug for i perioder at skifte de almindelige skoletilbud ud med særligt socialt tilbud, fx et dagbehandlingstilbud, for at tage de nødvendige skridt på vejen mod at afslutte folkeskolen og påbegynde en uddannelse eller få et job. For mange andre udsatte børn kan målet om en kvalificerende skolegang nås inden for rammerne af normalsystemets tilbud, men det kræver rummelighed i skolerne og særlige indsatser målrettet at bevare barnet i dets vante omgivelser. Udfordringen er at arbejde målrettet på at fastholde børnene og de unge i de almindelige systemer samtidig med at sikre, at udsatte børn og unge får et specialiseret, socialt tilbud, hvis det i en periode er nødvendigt.

Hvor skal vi hen?

Socialforvaltningen foreslår følgende tre pejlemærker for områdets udvikling i valgperioden:

Pejlemærke - Flere udsatte børn og unge får en kvalificerende skolegang

Det er vigtigt, at flere udsatte børn og unge får en kvalificerende skolegang, da det har afgørende betydning for deres mulighed for at opnå samme grad af succes i voksenlivet som andre. Socialforvaltningen arbejder derfor sammen med Børne- og Ungdomsforvaltningen om at sikre en hurtig reaktion ved skolefravær for at fastholde udsatte børn og unge i skolesystemet, så de som minimum får en 9. klasses afgangseksamen. Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen arbejder også sammen om et forsøg med skoleskulkereklasser i Valby, som forvaltningerne ønsker at udbrede til andre bydele. Klasserne er et midlertidigt tilbud til de unge, der 'falder

igennem' det normale skolesystem, så elevens vanskeligheder afdækkes og afhjælpes, så vedkommende bliver hjulpet videre i varige skoleløsninger. Desuden er der gode erfaringer med socialrådgivere på skolerne, som bl.a. har været med til at nedbringe fraværet på de mest belastede skoler.

Pejlemærke - Flere kriminalitetstruede børn og unge identificeres tidligt.

Pejlemærket afspejler, at en afgørende forudsætning for et godt socialt arbejde på børneområdet er, at udsatte og kriminalitetstruede børn og unge identificeres tidligt. Det handler om at se og håndtere barnets, den unges og familiens særlige behov på et tidligt tidspunkt, før problemerne vokser sig store. Identifikationen skal ske igennem tidlige og opsøgende indsatser, som både involverer skolesocialrådgivere, gadeplansmedarbejdere, ungerådgivere og mange andre aktører. Som en del af budget 2010 er der desuden afsat midler til, at forvaltningen kan udvikle et screeningsværktøj, der kan identificere de børn og unge, der er i særlig risiko for at blive kriminelle. Det er forventningen, at en systematisk screeningspraksis vil bidrage til, at flere kriminalitetstruede børn og unge identificeres tidligere, at der tages hånd om deres vanskeligheder tidligere, og at færre børn og unge derved ender i en kriminel løbebane.

Pejlemærke - Trygheden stiger i København

Socialforvaltningen ønsker gennem sociale indsatser af høj kvalitet at bidrage aktivt til, at færre kriminalitetstruede unge ender i kriminalitet, og at kriminelle unge får støtte til at erstatte en kriminel løbebane med en konstruktivt alternativ. Socialforvaltningen ønsker dermed at bidrage til, at trygheden i København stiger. Socialforvaltningen har allerede en række velfungerende indsatser i relation til kriminalitetstruede unge under 18 år, og der er bl.a. gode erfaringer med den styrkede gadeplansindsats og med "Den Korte Snor", en intensiv kontaktpersonordning til de unge, der allerede har været ude i kriminalitet, og som har brug for intensiv og helhedsorienteret støtte til at etablere en tilværelse med gode familierelationer, uddannelse/beskæftigelse, positive fritidsinteresser og evnen til at kontrollere egen adfærd.

De seneste år har imidlertid vist, at de væsentligste kilder til uro og den voldsomste kriminalitet i København er at finde i aldersgruppen 18-25 år. Der findes i denne aldersgruppe nogle marginaliserede grupper, som har behov for nye og andre former for tilbud end dem, som forvaltningen kan tilbyde i dag. I flere områder af byen mangler unge voksne steder at være sammen, som passer til deres alder og situation. Der er også behov for en indsats, der gør det attraktivt og tilgængeligt at forlade kriminelle miljøer for unge, som ønsker sig et andet liv, men som har svært ved at foretage "exit" på egen hånd.